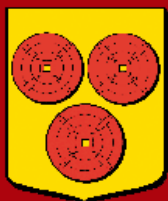

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2007-11-26

POLICY FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

ORSA KOMMUN

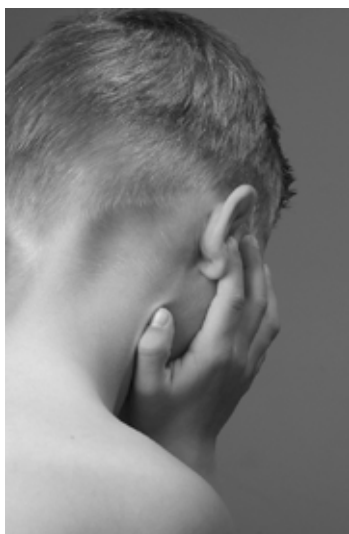

”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.”

Policy för

Mänskliga rättigheter i Orsa kommun

Antagen av kommunfullmäktige den 26 november 2007

Den här policyn bygger på kommunens övertygelse att alla människor har rätt att bedömas utifrån sin egen person och sina egna handlingar, inte utifrån härkomst, grupptillhörighet, kön eller sexuella läggning.

Orsa kommun ser FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, liksom barnkonventionen, som självklar bas för allt arbete. Deklarationen för de mänskliga rättigheterna innehåller 30 artiklar. Själva grunden är de två första artiklarna:

Artikel 1 Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.

Artikel 2 Var och en är berättigad till alla de rättigheter och friheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. Ingen åtskillnad får heller göras på grund av den politiska, rättsliga eller internationella status som råder i det land eller det område som en person tillhör, vare sig detta land eller område är oberoende, står under förvaltare, är icke-självstyrande eller är underkastat någon annan begränsning av sin suveränitet.

Av detta följer att Orsa kommun som organisation inte tolererar uttryck för diskriminering eller kränkande särbehandling *i något sammanhang*. Det gäller i samhället i stort, liksom i den egna organisationen. Inom den egna organisationen tolererar vi inga kränkande handlingar mot enskilda medarbetare som kan leda till att dessa ställs utanför arbetsgemenskapen. Tillfälliga problem och meningsmotsättningar kan alltid uppstå och räknas inte som uttryck för kränkande särbehandling. Gränsen passeras när personkonflikten inte längre är ömsesidig och handlingarna är ensidiga och oetiska.

Kartan över uttryck för diskriminering och kränkande särbehandling är stor och snårig. Det är lätt att snärja in sig i diskussioner kring begrepp istället för i sakfrågor. Därför fastslår vi i denna policy att vi oavsett vad man lägger i betydelsen av begreppen inte tolererar att människor bedöms på andra grunder än utifrån sina handlingar.

Vid varje incident där de mänskliga rättigheterna i någon form kränks skall kommunen som organisation agera kraftfullt enligt det handlingsprogram som finns kopplad till denna policy. Ansvar för att uppmärksamma kränkningar av vars och ens rättigheter vilar på varje medarbetare i organisationen.

Ansvarsfördelning och handlingsprogram för bevakandet av

mänskliga rättigheter i Orsa kommun

Ansvar

Alla medarbetare har ansvar för att de mänskliga rättigheterna följs.

Det innebär att vi tillsammans skapa en arbetsmiljö där vi är lyhörda och öppna för varandras olikheter och rätten att uttrycka våra olika åsikter. Det innebär också att vi får argumentera och debattera varandras åsikter, men samtidigt att vi måste acceptera demokratiska beslut, även om vi ogillar dem.

Det är varje chefs ansvar att andemeningen i policyn för mänskliga rättigheter i Orsa kommun är känd bland de anställda och efterföljs.

Det är kommunchefens ansvar att bevaka att cheferna lever upp till sitt ansvar.

Kommunstyrelsen har genom sitt yttersta ansvar för att leda kommunen också det yttersta ansvaret för denna policy.

Barn- och utbildningsnämnden har ett extra ansvar för att föra ut värderingarna till våra yngre medborgare och deras föräldrar. Det är varje skolenhets ansvar att respektive enhets mobbingplan följs.

Rutiner

Alla uttryck för diskriminering skall rapporteras till närmaste chef, vilken beslutar om åtgärd.

Vid nyanställning skall den nye medarbetaren informeras om policyn.

Vid varje fall av diskriminerande handling skall chefen omgående genomföra ett samtal med den utsatte och med den anklagade medarbetaren var för sig.

Vid upprepade förseelser inom ett arbetslag skall saken även diskuteras gruppvis.

Den som utsatts för diskriminerande och kränkande handling skall erbjudas hjälp och stöd.

Är man osäker på hur man ska agera, kontakta personalkontoret.

Vid grova förseelser skall händelsen polisanmälas.

Handlingsprogram

Policyn för mänskliga rättigheter skall kommuniceras med samtliga medarbetare.

Aktiviteter på temat skall genomföras årligen, gruppvis eller över förvaltningsgränserna.

Uppföljning av policyn och incidentrapportering sker årligen till kommunstyrelsen av verksamhetschefen.

Policyn ska finnas på kommunens intranät och på kommunens webbsida.

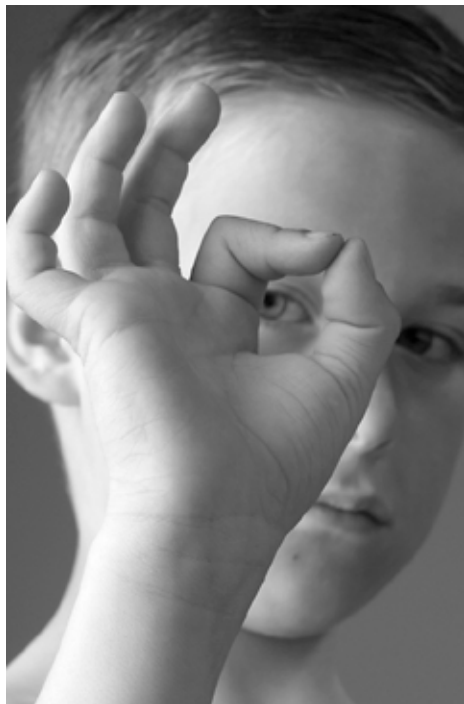
Det bästa medlet mot diskriminering och kränkande handlingar är att skapa en arbetsmiljö där alla känner att de har möjlighet att utvecklas i sitt arbete och att man har meningsfulla uppgifter. Detta måste vara ett ständigt pågående arbete i kommunen.

Mer information om de mänskliga rättigheterna finns på regeringens hemsida
www.manskligarattigheter.gov.se

Mer information om kränkande särbehandling finns på Arbetsmarknadsverkets hemsida
www.av.se

”Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion och trosuppfattning och att, ensam eller i gemenskap med andra, offentligen eller enskilt, utöva sin religion eller trosuppfattning genom undervisning, andaktsutövning, gudstjänst och religiösa sedvänjor.” Artikel 18 FN:s deklaration om de Mänskliga Rättigheterna

BILAGOR

FN:S ALLMÄNNA FÖRKLARING OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA:

Eftersom erkännandet av det inneboende värdet hos alla som tillhör människosläktet och av deras lika och obestridliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen,

Eftersom ringaktning och förakt för de mänskliga rättigheterna har lett till barbariska gärningar som har upprört mänsklighetens samvete, och då skapandet av en värld där människorna åtnjuter yttrandefrihet, trosfrihet och frihet från fruktan och nöd har tillkännagivits som folkens högsta strävan,

Eftersom det är väsentligt för att människorna inte som en sista utväg skall tvingas att tillgripa uppror mot tyranni och förtryck att de mänskliga rättigheterna skyddas genom rättsstatens principer,

Eftersom det är väsentligt att främja utvecklingen av vänskapliga förbindelser mellan nationerna,

Eftersom Förenta nationernas folk i stadgan åter har bekräftat sin tro på de grundläggande mänskliga rättigheterna, den enskilda människans värdighet och värde samt mäns och kvinnors lika rättigheter och har beslutat att främja sociala framsteg och bättre levnadsvillkor under större frihet,

Eftersom medlemsstaterna har åtagit sig att i samverkan med Förenta nationerna säkerställa en allmän och faktisk respekt för och efterlevnad av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

Eftersom en gemensam uppfattning om innebörden av dessa rättigheter och friheter är av största betydelse för att uppfylla detta åtagande,

tillkännager generalförsamlingen denna allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna som en gemensam norm för alla folk och nationer i syfte att alla människor och samhällsorgan med denna förklaring i ständigt åtanke skall sträva efter att genom undervisning och utbildning främja respekten för dessa rättigheter och friheter samt genom progressiva åtgärder, både nationellt och internationellt, se till att de erkänns och tillämpas allmänt och effektivt både bland folken i medlemsstaterna och bland folken i områden som står under deras jurisdiktion.

Artikel 1

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.

Artikel 2 Var och en är berättigad till alla de rättigheter och friheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. Ingen åtskillnad får heller göras på grund av den politiska, rättsliga eller internationella status som råder i det land eller det område som en person tillhör, vare sig detta land eller område är oberoende, står under förvaltarskap, är icke-självstyrande eller är underkastat någon annan begränsning av sin suveränitet.

Artikel 3

Var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet.

Artikel 4 Ingen får hållas i slaveri eller trälldom; slaveri och slavhandel i alla dess former skall vara förbjudna.

Artikel 5 Ingen får utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Artikel 6 Var och en har rätt att överallt erkännas som en person i lagens mening.

Artikel 7 Alla är lika inför lagen och är berättigade till samma skydd av lagen utan diskriminering av något slag. Alla är berättigade till samma skydd mot alla former av diskriminering som strider mot denna förklaring och mot varje anstiftan till sådan diskriminering.

Artikel 8 Var och en har rätt till verksam hjälp från sitt lands nationella domstolar mot handlingar som kränker hans eller hennes grundläggande rättigheter enligt lag eller författning.

Artikel 9 Ingen får godtyckligt anhållas, hållas fängslad eller landsförvisas.

Artikel 10 Var och en är på samma villkor berättigad till en rättvis och offentlig förhandling vid en oberoende och opartisk domstol vid prövningen av hans eller hennes rättigheter och skyldigheter och av varje anklagelse om brott mot honom eller henne.

Artikel 11

1. Var och en som är anklagad för brott har rätt att betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen har fastställts vid en offentlig rättegång, där personen åtnjuter alla rättssäkerhetsgarantier som behövs för hans eller hennes försvar.

2. Ingen får fällas till ansvar för en gärning eller underlåtenhet som inte utgjorde ett brott enligt nationell eller internationell lag vid den tidpunkt då den begicks. Det får inte heller utmätas strängare straff än vad som var tillämpligt vid den tidpunkt brottet begicks.

Artikel 12

Ingen får utsättas för godtyckligt ingripande i fråga om privatliv, familj, hem eller korrespondens och inte heller för angrepp på sin heder eller sitt anseende. Var och en har rätt till lagens skydd mot sådana ingripanden och angrepp.

Artikel 13

1. Var och en har rätt att fritt förflytta sig och välja bostadsort inom varje stats gränser.

2. Var och en har rätt att lämna varje land, även sitt eget, och att återvända till sitt land.

Artikel 14

1. Var och en har rätt att i andra länder söka och åtnjuta asyl från förföljelse.

2. Denna rätt får inte åberopas vid rättsliga åtgärder som genuint grundas på icke-politiska brott eller på gärningar som strider mot Förenta nationernas ändamål och grundsatser.

Artikel 15

1. Var och en har rätt till en nationalitet.

2. Ingen får godtyckligt fräntas sin nationalitet eller nekas rätten att ändra nationalitet.

Artikel 16

1. Fullvuxna män och kvinnor har rätt att utan någon inskränkning med avseende på ras, nationalitet eller religion ingå äktenskap och bilda familj. Män och kvinnor skall ha samma rättigheter i fråga om äktenskaps ingående, under äktenskapet och vid dess upplösning.

2. Äktenskap får endast ingås med de blivande makarnas fria och fulla samtycke.

3. Familjen är den naturliga och grundläggande enheten i samhället och har rätt till samhällets och statens skydd.

Artikel 17

1. Var och en har rätt att äga egendom, både enskilt och tillsammans med andra.
2. Ingen får godtyckligt fråntas sin egendom.

Artikel 18

Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion och trosuppfattning och att, ensam eller i gemenskap med andra, offentligen eller enskilt, utöva sin religion eller trosuppfattning genom undervisning, andaktsutövning, gudstjänst och religiösa sedvänjor.

Artikel 19

Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser.

Artikel 20

1. Var och en har rätt till frihet i fråga om fredliga möten och sammanslutningar.
2. Ingen får tvingas att tillhöra en sammanslutning.

Artikel 21

1. Var och en har rätt att delta i sitt lands styre, direkt eller genom fritt valda ombud.
2. Var och en har rätt till lika tillträde till offentlig tjänst i sitt land.
3. Folkets vilja skall utgöra grundvalen för statsmakternas myndighet. Folkviljan skall uttryckas i periodiska och verkliga val, som skall genomföras med tillämpning av allmän och lika rösträtt och hemlig röstning eller ett likvärdigt fritt röstförfarande.

Artikel 22

Var och en har, i egenskap av samhällsmedlem, rätt till social trygghet, och är berättigad till att de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som krävs för hävdandet av hans eller hennes människovärde och utvecklingen av hans eller hennes personlighet, förverkligas genom nationella åtgärder och mellanfolkligt samarbete i enlighet med varje stats organisation och resurser.

Artikel 23

1. Var och en har rätt till arbete, fritt val av sysselsättning, rättvisa och tillfredsställande arbetsförhållanden samt till skydd mot arbetslöshet.
2. Var och en har utan diskriminering rätt till lika lön för lika arbete.
3. Var och en som arbetar har rätt till en rättvis och tillfredsställande ersättning som ger honom eller henne och hans eller hennes familj en människovärdig tillvaro och som vid behov kan kompletteras med andra medel för socialt skydd.
4. Var och en har rätt att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att värna sina intressen.

Artikel 24

Var och en har rätt till vila och fritid, innefattande skälig begränsning av arbetstiden samt regelbunden betald ledighet.

Artikel 25

1. Var och en har rätt till en levnadsstandard tillräcklig för den egna och familjens hälsa och välbefinnande,

inklusive mat, kläder, bostad, hälsovård och nödvändiga sociala tjänster samt rätt till trygghet i händelse av arbetslöshet, sjukdom, invaliditet, makas eller makes död, ålderdom eller annan förlust av försörjning under omständigheter utanför hans eller hennes kontroll.

2. Mödrar och barn är berättigade till särskild omvårdnad och hjälp. Alla barn skall åtnjuta samma sociala skydd, vare sig de är födda inom eller utom äktenskapet.

Artikel 26

1. Var och en har rätt till utbildning. Utbildningen skall vara kostnadsfri, åtminstone på de elementära och grundläggande stadierna. Den elementära utbildningen skall vara obligatorisk. Yrkesutbildning och teknisk utbildning skall vara tillgänglig för alla. Den högre utbildningen skall vara öppen för alla med hänsyn till deras förmåga.

2. Utbildningen skall syfta till att utveckla personligheten till fullo och till att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Utbildningen skall också främja förståelse, tolerans och vänskap mellan alla nationer, rasgrupper och religiösa grupper samt främja Förenta nationernas verksamhet för fredens bevarande.

3. Rätten att välja utbildning för barnen tillkommer i första hand deras föräldrar.

Artikel 27 1. Var och en har rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner.

2. Var och en har rätt till skydd för de ideella och materiella intressen som härrör från vetenskapliga, litterära och konstnärliga verk till vilka han eller hon är upphovsman.

Artikel 28

Var och en har rätt till ett socialt och internationellt system där de rättigheter och friheter som behandlas i denna förklaring till fullo kan förverkligas.

Artikel 29

1. Var och en har plikter mot samhället, i vilket den fria och fullständiga utvecklingen av hans eller hennes personlighet ensamt är möjlig.

2. Vid utövandet av sina rättigheter och friheter får en person endast underkastas sådana inskränkningar som har fastställts i lag och enbart i syfte att trygga tillbörlig hänsyn till och respekt för andras rättigheter och friheter samt för att tillgodose ett demokratiskt samhälles berättigade krav på moral, allmän ordning och allmän välfärd.

3. Dessa rättigheter och friheter får inte utövas på ett sätt som är oförenligt med Förenta nationernas ändamål och grundsatser.

Artikel 30

Ingenting i denna förklaring får tolkas som att det innebär en rätt för en stat, en grupp eller en enskild person att ägna sig åt en verksamhet eller att utföra en handling som syftar till att omintetgöra någon av de rättigheter eller friheter som anges i förklaringen.

Bilaga 2

FN:s konvention om barnets rättigheter

antagen av FN:s generalförsamling den 20 november 1989

Inledning

Konventionsstaterna,

som anser att, i enlighet med de principer som proklamerats i Förenta nationernas stadga, erkännandet av den inneboende värdigheten hos alla medlemmar av människosläktet och av deras lika oförbytliga rättigheter utgör grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen,

som beaktar att Förenta nationernas folk i stadgan på nytt bekräftat sin tro på de grundläggande mänskliga rättigheterna och beslutat främja sociala framsteg och bättre levnadsvillkor under större frihet,

som erkänner att Förenta nationerna i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter proklamerat och kommit överens om att envar är berättigad till alla de fri- och rättigheter som däri anges, utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt,

som erinrar om att Förenta nationerna i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna proklamerat att barn har rätt till särskild omvårdnad och hjälp,

som är övertygade om att familjen, såsom den grundläggande enheten i samhället och den naturliga miljön för alla dess medlemmars och särskilt för barnens utveckling och välfärd, bör ges nödvändigt skydd och bistånd så att den till fullo kan ta på sig sitt ansvar i samhället,

som erkänner att barnet, för att kunna uppnå en fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet, bör växa upp i en familjemiljö, i en omgivning av lycka, kärlek och förståelse,

som anser att barnet till fullo bör förberedas för ett självständigt liv i samhället och uppfostras enligt de ideal som proklamerats i Förenta nationernas stadga, och särskilt i en anda av fred, värdighet, tolerans, frihet, jämlikhet och solidaritet,

som beaktar att behovet att ge barnet särskild omvårdnad fastslagits i 1924 års Genève-deklaration om barnets rättigheter och i deklarationen om barnets rättigheter, vilken antogs av generalförsamlingen den 20 november 1959, och erkänts i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (särskilt artiklarna 23 och 24), den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (särskilt artikel 10) samt i stadgar och tillämpliga instrument för fackorgan och internationella organisationer som ägnar sig åt barnens välfärd,

som beaktar att, såsom anges i deklarationen om barnets rättigheter, ”barnet på grund av sin fysiska och psykiska omognad behöver särskilt skydd och särskild omvårdnad innefattande lämpligt rättsligt skydd, såväl före som efter födseln”,

som erinrar om bestämmelserna i deklarationen om sociala och rättsliga principer rörande skydd av och omsorg om barn, särskilt med hänsyn till nationell och internationell placering i fosterhem och adoption; Förenta nationernas minimistandardregler för rättskipning rörande ungdomsbrottslighet (Pekingreglerna) samt deklarationen om skydd av kvinnor och barn i nödsituationer och vid väpnad konflikt,

som erkänner att det i alla länder i världen finns barn som lever under exceptionellt svåra förhållanden och att sådana barn kräver särskild uppmärksamhet,

som tar vederbörlig hänsyn till vikten av varje folks traditioner och kulturella värden när det gäller barnets skydd och harmoniska utveckling,

som erkänner betydelsen av internationellt samarbete för att förbättra barns levnadsvillkor i varje land, särskilt i utvecklingsländerna,
har kommit överens om följande:

Artikel 1

I denna konvention avses med barn varje människa under 18 år, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller barnet.

Artikel 2

1. Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt.

2. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.

2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, och skall för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder.

3. Konventionsstaterna skall säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för vård eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal, och lämplighet samt behörig tillsyn.

Artikel 4

Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention. I fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter skall konventionsstaterna vidta sådana åtgärder med utnyttjande till det yttersta av sina tillgängliga resurser och, där så behövs, inom ramen för internationellt samarbete.

Artikel 5

Konventionsstaterna skall respektera det ansvar och de rättigheter och skyldigheter som tillkommer föräldrar eller där så är tillämpligt, medlemmar av den utvidgande familjen eller gemenskapen enligt lokal sedvänja, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, att på ett sätt som står i överensstämmelse med den fortlöpande utvecklingen av barnets förmåga ge lämplig ledning och råd då barnet utövar de rättigheter som erkänns i denna konvention.

Artikel 6

1. Konventionsstaterna erkänner att varje barn har en inneboende rätt till livet.

2. Konventionsstaterna skall till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

Artikel 7

1. Barnet skall registreras omedelbart efter födelsen och skall ha rätt från födelsen till ett namn, rätt att förvärva ett medborgarskap och så långt det är möjligt, rätt att få vetskap om sina föräldrar och bli omvårdad av dem.

2. Konventionsstaterna skall säkerställa genomförandet av dessa rättigheter i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina åtaganden enligt tillämpliga internationella instrument på detta område, särskilt i de fall då barnet annars skulle vara statslös.

Artikel 8

1. Konventionsstaterna åtar sig att respektera barnets rätt att behålla sin identitet, innefattande medborgarskap, namn och släktförhållanden såsom dessa erkänns i lag, utan olagligt ingripande.
2. Om ett barn olagligt berövas en del eller hela sin identitet, skall konventionsstaterna ge lämpligt bistånd och skydd i syfte att snabbt återupprätta barnets identitet.

Artikel 9

1. Konventionsstaterna skall säkerställa att ett barn inte skiljs från sina föräldrar mot deras vilja utom i de fall då behöriga myndigheter, som är underställda rättslig överprövning, i enlighet med tillämplig lag och tillämpliga förfaranden, finner att ett sådant åtskiljande är nödvändigt för barnets bästa. Ett sådant beslut kan vara nödvändigt i ett särskilt fall, t ex vid övergrepp mot eller vanvård av barnet från föräldrarnas sida eller då föräldrarna lever åtskilda och ett beslut måste fattas angående barnets vistelseort.
2. Vid förfaranden enligt punkt 1 i denna artikel skall alla berörda parter beredas möjlighet att delta i förfarandet och att lägga fram sina synpunkter.
3. Konventionsstaterna skall respektera rätten för det barn som är skilt från den ena av eller båda föräldrarna att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkt kontakt med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa.
4. Då ett sådant åtskiljande är följden av åtgärder som en konventionsstat tagit initiativet till, t ex frihetsberövande, fängslande, utvisning, förvisning eller dödsfall (innefattande dödsfall oavsett orsak medan personen är frihetberövad) gentemot den ena av eller båda föräldrarna eller barnet, skall den konventionsstaten på begäran ge föräldrarna, barnet eller om så är lämpligt, någon annan medlem av familjen de väsentliga upplysningarna om den/de frånvarande familjemedlemmarnas vistelseort, såvida inte lämnandet av upplysningarna skulle vara till skada för barnet. Konventionsstaterna skall vidare säkerställa att framställandet av en sådan begäran inte i sig medför negativa följder för den/de personer som berörs.

Artikel 10

1. I enlighet med konventionsstaternas förpliktelse under artikel 9, punkt 1, skall ansökningar från ett barn eller dess föräldrar om att resa in i eller lämna en konventionsstat för familjeåterförening behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt av konventionsstaterna. Konventionsstaterna skall vidare säkerställa att framställandet av en sådan begäran inte medför negativa följder för de sökande och medlemmar av deras familj.
2. Ett barn vars föräldrar är bosatta i olika stater skall ha rätt, utom i undantagsfall, att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkt kontakt med båda föräldrarna. Konventionsstaterna skall för detta ändamål och i enlighet med sin förpliktelse under artikel 9, punkt 1, respektera barnets och dess föräldrars rätt att lämna vilket land som helst, innefattande sitt eget, och att resa in i sitt eget land. Rätten att lämna ett land skall vara underkastad endast sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten, den allmänna ordningen (ordre public), folkhälsan eller den allmänna sedligheten eller andra personers fri- och rättigheter samt är förenliga med övriga i denna konvention erkända rättigheter.

Artikel 11

1. Konventionsstaterna skall vidta åtgärder för att bekämpa olovligt bortförande och kvarhållande av barn i utlandet.
2. För detta ändamål skall konventionsstaterna främja ingåendet av bilaterala eller multilaterala överenskommelser eller anslutning till befintliga överenskommelser.

Artikel 12

1. Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål skall barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet.

Artikel 13

1. Barnet skall ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att oberoende av territoriella gränser söka, motta och sprida information och tankar av alla slag, i tal, skrift eller tryck, i konstnärlig form eller genom annat uttrycksmedel som barnet väljer.
2. Utövandet av denna rätt får underkastas vissa inskränkningar men endast sådana som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga
 - (a) för att respektera andra personers rättigheter eller anseende; eller
 - (b) för att skydda den nationella säkerheten, den allmänna ordningen (ordre public) eller folkhälsan eller den allmänna sedligheten.

Artikel 14

1. Konventionsstaterna skall respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.
2. Konventionsstaterna skall respektera föräldrarnas och i förekommande fall, vårdnadshavares rättigheter och skyldigheter att på ett sätt som är förenligt med barnets fortlöpande utveckling ge barnet ledning då det utövar sin rätt.
3. Friheten att utöva sin religion eller tro får underkastas endast sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda den allmänna sedligheten eller andra personers grundläggande fri- och rättigheter.

Artikel 15

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till föreningsfrihet och till fredliga sammankomster.
2. Utövandet av dessa rättigheter får inte underkastas andra inskränkningar än sådana som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna säkerheten, den allmänna ordningen (ordre public) för skyddandet av folkhälsan eller den allmänna sedligheten eller andra personers fri- och rättigheter.

Artikel 16

1. Inget barn får utsättas för godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv, sitt hem eller sin korrespondens och inte heller för olagliga angrepp på sin heder och sitt anseende.
2. Barnet har rätt till lagens skydd mot sådana ingripanden eller angrepp.

Artikel 17

Konventionsstaterna erkänner den viktiga uppgift som massmedier utför och skall säkerställa att barnet har tillgång till information och material från olika nationella och internationella källor, särskilt sådant som syftar till att främja dess sociala, andliga och moraliska välfärd och fysiska och psykiska hälsa. Konventionsstaterna skall för detta ändamål,

- (a) uppmuntra massmedier att sprida information och material av socialt och kulturellt värde för barnet och i enlighet med andan i artikel 29;
- (b) uppmuntra internationellt samarbete vad gäller produktion, utbyte och spridning av sådan information och sådant material från olika kulturer och nationella och internationella källor;

(c) uppmuntra produktion och spridning av barnböcker;

(d) uppmuntra massmedier att ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos ett barn som tillhör en minoritetsgrupp eller en urbefolkning;

(e) uppmuntra utvecklingen av lämpliga riktlinjer för att skydda barnet mot information och material som är till skada för barnets välfärd, med beaktande av bestämmelserna i artiklarna 13 och 18.

Artikel 18

1. Konventionsstaterna skall göra sitt bästa för att säkerställa erkännandet av principen att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling. Föräldrar eller, i förekommande fall, vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling. Barnets bästa skall för dem komma i främsta rummet.

2. För att garantera och främja de rättigheter som anges i denna konvention skall konventionsstaterna ge lämpligt bistånd till föräldrar och vårdnadshavare då de fullgör sitt ansvar för barnets uppfostran och skall säkerställa utvecklingen av institutioner, inrättningar och tjänster för vård av barn.

3. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn till förvärvsarbetande föräldrar har rätt att åtnjuta den barnomsorg som de är berättigade till.

Artikel 19

1. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och sociala åtgärder samt åtgärder i utbildningssyfte för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavares eller annan persons vård.

2. Sådana skyddsåtgärder bör, på det sätt som kan vara lämpligt, innefatta effektiva förfaranden för såväl upprättandet av sociala program som syftar till att ge barnet och dem som har hand om barnet nödvändigt stöd, som för andra former av förebyggande och för identifiering, rapportering, remittering, undersökning, behandling och uppföljning av fall av ovan beskrivna sätt att behandla barn illa samt, om så är lämpligt, förfaranden för rättsligt ingripande.

Artikel 20

1. Ett barn som tillfälligt eller varaktigt berövats sin familjemiljö eller som för sitt eget bästa inte kan tillåtas stanna kvar i denna miljö skall ha rätt till särskilt skydd och bistånd från statens sida.

2. Konventionsstaterna skall i enlighet med sin nationella lagstiftning säkerställa alternativ omvårdnad för ett sådant barn.

3. Sådant omvårdnad kan bl a innefatta placering i fosterhem, kafalah i islamsk rätt, adoption eller om nödvändigt, placering i lämpliga institutioner för omvårdnad om barn. Då lösningar övervägs skall vederbörlig hänsyn tas till önskvärdheten av kontinuitet i ett barns uppfostran och till barnets etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund.

Artikel 21

Konventionsstater som erkänner och/eller tillåter adoption skall säkerställa att barnets bästa främst beaktas och skall,

(a) säkerställa att adoption av ett barn godkänns endast av behöriga myndigheter, som i enlighet med tillämplig lag och tillämpliga förfaranden och på grundval av all relevant och tillförlitlig information beslutar att adoptionen kan tillåtas med hänsyn till barnets ställning i förhållande till föräldrar, släktingar och vårdnadshavare och att, om så krävs, de personer som berörs har givit sitt fulla samtycke till adoptionen på grund av sådan rådgivning som kan behövas;

(b) erkänna att internationell adoption kan övervägas som en alternativ form av omvårdnad om barnet, om barnet inte kan placeras i en fosterfamilj eller adoptivfamilj eller inte kan tas om hand på lämpligt sätt i sitt hemland;

(c) säkerställa att det barn som berörs av internationell adoption åtnjuter garantier och normer som motsvarar dem som gäller vid nationell adoption;

(d) vidta alla lämpliga åtgärder för att vid internationell adoption säkerställa att placeringen inte leder till otillbörlig ekonomisk vinst för de personer som medverkar i denna;

(e) främja, där så är lämpligt, målen i denna artikel genom att ingå bilaterala eller multilaterala arrangemang eller överenskommelser och inom denna ram sträva efter att säkerställa att placeringen av barnet i ett annat land sker genom behöriga myndigheter eller organ.

Artikel 22

1. Konventionsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ett barn som söker flyktingstatus eller anses som flykting i enlighet med tillämplig internationell eller nationell rätt och tillämpliga förfaranden och oberoende av om det kommer ensamt eller är åtföljt av sina föräldrar eller någon annan person, erhåller lämpligt skydd och humanitärt bistånd vid åtnjutandet av de tillämpliga rättigheter som anges i denna konvention och i andra internationella instrument rörande mänskliga rättigheter eller humanitär rätt, som nämnda stater tillträtt.

2. För detta ändamål skall konventionsstaterna, på sätt de finner lämpligt, samarbeta i varje ansträngning som görs av Förenta nationerna och andra behöriga mellanstatliga organisationer eller icke-statliga organisationer, som samarbetar med Förenta nationerna, för att skydda och bistå ett sådant barn och för att spåra föräldrarna eller andra familjemedlemmar till ett flyktingbarn i syfte att erhålla den information som är nödvändig för att barnet skall kunna återförenas med sin familj. I så fall då föräldrar eller andra familjemedlemmar inte kan påträffas, skall barnet ges samma skydd som varje annat barn som varaktigt eller tillfälligt berövats sin familjemiljö av något skäl, i enlighet med denna konvention.

Artikel 23

1. Konventionsstaterna erkänner att ett barn med fysiskt eller psykiskt handikapp bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar självförtroende och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.

2. Konventionsstaterna erkänner det handikappade barnets rätt till särskild omvårdnad och skall, inom ramen för tillgängliga resurser, uppmuntra och säkerställa att det berättigade barnet och de som ansvarar för dess omvårdnad får ansökt bistånd som är lämpligt med hänsyn till barnets tillstånd och föräldrarnas förhållanden eller förhållandena hos andra som tar hand om barnet.

3. Med hänsyn till att ett handikappat barn har särskilda behov skall det bistånd som lämnas enligt punkt 2 i denna artikel vara kostnadsfritt, då så är möjligt, med beaktande av föräldrarnas ekonomiska tillgångar eller ekonomiska tillgångarna hos andra som tar hand om barnet och skall syfta till att säkerställa att det handikappade barnet har effektiv tillgång till och erhåller undervisning och utbildning, hälso- och sjukvård, habilitering, förberedelser för arbetslivet och möjligheter till rekreation på ett sätt som bidrar till barnets största möjliga integrering i samhället och individuella utveckling, innefattande dess kulturella och andliga utveckling.

4. Konventionsstaterna skall i en anda av internationellt samarbete främja utbyte av lämplig information på området för förebyggande hälsovård och medicinsk, psykologisk och funktionell behandling av handikappade barn, innefattande spridning av och tillgång till information om habiliteringsmetoder, skol- och yrkesutbildning, i syfte att göra det möjligt för konventionsstater att förbättra sina möjligheter och kunskaper och vidga sin erfarenhet på dessa områden. Särskild hänsyn skall härvid tas till utvecklingsländernas behov.

Artikel 24

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt att åtnjuta bästa uppnåeliga hälsa och rätt till sjukvård och rehabilitering. Konventionsstaterna skall sträva efter att säkerställa att inget barn är berövat sin rätt att ha tillgång till sådan hälso- och sjukvård.

2. Konventionsstaterna skall sträva efter att till fullo förverkliga denna rätt och skall särskilt vidta lämpliga åtgärder för att,

(a) minska spädbarns- och barnadödligheten;

(b) säkerställa att alla barn tillhandahålls nödvändig sjukvård och hälsovård med tonvikt på utveckling av primärhälsovården;

(c) bekämpa sjukdom och undernäring, däri inbegripet åtgärder inom ramen för primärhälsovården, genom bl a utnyttjande av lätt tillgänglig teknik och genom att tillhandahålla näringsrika livsmedel i tillräcklig omfattning och rent dricksvatten, med beaktande av de faror och risker som miljöförstöring innebär;

(d) säkerställa tillfredsställande hälsovård för mödrar före och efter förlossningen;

(e) säkerställa att alla grupper i samhället, särskilt föräldrar och barn, får information om och har tillgång till undervisning om barnhälsovård och näringslära, fördelarna med amning, hygien och ren miljö och förebyggande av olycksfall samt får stöd vid användning av sådana grundläggande kunskaper:

(f) utveckla förebyggande hälsovård, föräldrarådgivning samt undervisning om och hjälp i familjeplaneringsfrågor.

3. Konventionsstaterna skall vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa.

4. Konventionsstaterna åtar sig att främja och uppmuntra internationellt samarbete i syfte att gradvis uppnå det fulla förverkligandet av den rätt som erkänns i denna artikel. Särskild hänsyn skall härvid tas till utvecklingsländernas behov.

Artikel 25

Konventionsstaterna erkänner rätten för ett barn som har omhändertagits av behöriga myndigheter för omvårdnad, skydd eller behandling av sin fysiska eller psykiska hälsa till regelbunden översyn av den behandling som barnet får och alla andra omständigheter rörande barnets omhändertagande.

Artikel 26

1. Konventionsstaterna skall erkänna rätten för varje barn att åtnjuta social trygghet, innefattande socialförsäkring och skall vidta nödvändiga åtgärder för att till fullo förverkliga denna rätt i enlighet med sin nationella lagstiftning.

2. Förmånerna skall, där så är lämpligt, beviljas med hänsyn till de resurser som barnet och de personer som ansvarar för dess underhåll har och deras omständigheter i övrigt samt med hänsyn till varje annat förhållande som är av betydelse i samband med en ansökan om en sådan förmån från barnet eller för dess räkning.

Artikel 27

1. Konventionsstaterna erkänner rätten för varje barn till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.

2. Föräldrar eller andra som är ansvariga för barnet har, inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser, huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling.

3. Konventionsstaterna skall i enlighet med nationella förhållanden och inom ramen för sina resurser vidta lämpliga åtgärder för att bistå föräldrar och andra som är ansvariga för barnet att genomföra denna rätt och skall vid behov tillhandahålla materiellt bistånd och utarbeta stödprogram, särskilt i fråga om mat, kläder, och bostäder.

4. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa indrivning av underhåll för barnet från föräldrar eller andra som har ekonomiskt ansvar för barnet, både inom konventionsstaten och från utlandet. Särskilt i de fall då den person som har det ekonomiska ansvaret för barnet bor i en annan stat än barnet skall konventionsstaterna främja såväl anslutning till internationella överenskommelser eller ingående av sådana överenskommelser som upprättande av andra lämpliga arrangemang.

Artikel 28

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning och i syfte att gradvis förverkliga denna rätt och på grundval av lika möjligheter skall de särskilt,

(a) göra grundutbildning obligatorisk och kostnadsfritt tillgängliga för alla;

(b) uppmuntra utvecklingen av olika former av undervisning som följer efter grundutbildningen, innefattande såväl allmän utbildning som yrkesutbildning, göra dessa tillgängliga och åtkomliga för varje barn samt vidta lämpliga åtgärder såsom införande av kostnadsfri utbildning och ekonomiskt stöd vid behov;

(c) göra högre utbildning tillgänglig för alla på grundval av förmåga genom varje lämpligt medel;

(d) göra studierådgivning och yrkesorientering tillgänglig och åtkomlig för alla barn;

(e) vidta åtgärder för att uppmuntra regelbunden närvaro i skolan och minska antalet studieavbrott.

2. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplinen i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med denna konvention.

3. Konventionsstaterna skall främja och uppmuntra internationellt samarbete i utbildningsfrågor, särskilt i syfte att bidra till att avskaffa okunnighet och analfabetism i hela världen och för att underlätta tillgång till vetenskaplig och teknisk kunskap och moderna undervisningsmetoder. Särskild hänsyn skall härvid tas till utvecklingsländernas behov.

Artikel 29

1. Konventionsstaterna är överens om att barnets utbildning skall syfta till att

(a) utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga;

(b) utveckla respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna samt för de principer som uppställts i Förenta nationernas stadga;

(c) utveckla respekt för barnets föräldrar, för barnets egen kulturella identitet, eget språk och egna värden, för vistelselandets och för ursprungslandets nationella värden och för kulturer som skiljer sig från barnets egen;

(d) förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle i en anda av förståelse, fred, tolerans, jämlikhet mellan könen och vänskap mellan alla folk, etniska, nationella och religiösa grupper och personer som tillhör urbefolkningar;

(e) utveckla respekt för naturmiljön

2. Ingenting i denna artikel eller i artikel 28 får tolkas så att det medför inskränkning i den enskildes och organisationers rätt att inrätta och driva utbildningsanstalter, dock alltid under förutsättning att de i punkt 1 i denna artikel uppställda principerna iakttas och att kraven uppfylls på att undervisningen vid dessa anstalter skall stå i överensstämmelse med vad som från statens sida angivits som minimistandard.

Artikel 30

I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller personer som tillhör en urbefolkning skall ett barn som tillhör en sådan minoritet eller urbefolkning inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.

Artikel 31

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

2. Konventionsstaterna skall respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet.

Artikel 32

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till skydd mot ekonomiskt utnyttjande och mot att utföra arbete som kan vara skadligt eller hindra barnets utbildning eller äventyra barnets hälsa eller fysiska, psykiska, andliga, moraliska eller sociala utveckling.

2. Konventionsstaterna skall vidta lagstiftningsadministrativa och sociala åtgärder samt åtgärder i upplysningssyfte för att säkerställa genomförandet av denna artikel. För detta ändamål och med beaktande av tillämpliga bestämmelser i andra internationella instrument skall konventionsstaterna särskilt

- (a) fastställa en miniålder eller miniåldrar som minderåriga skall ha uppnått för tillträde till arbete;
- (b) föreskriva en lämplig reglering av arbetstid och arbetsvillkor;
- (c) föreskriva lämpliga straff eller andra påföljder i syfte att säkerställa ett effektivt genomförande av denna artikel.

Artikel 33

Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, innefattande lagstiftningsåtgärder, administrativa och sociala åtgärder i upplysningssyfte, för att skydda barn från olaglig användning av narkotika och psykotropa ämnen såsom dessa definieras i tillämpliga internationella fördrag och för att förhindra att barn utnyttjas i den olagliga framställningen av och handeln med sådana ämnen.

Artikel 34

Konventionsstaterna åtar sig att skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp. För detta ändamål skall konventionsstaterna särskilt vidta alla lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra

- (a) att ett barn förmås eller tvingas att delta i en olaglig sexuell handling;
- (b) att barn utnyttjas för prostitution eller annan olaglig sexuell verksamhet;
- (c) att barn utnyttjas i pornografiska föreställningar och i pornografiskt material.

Artikel 35

Konventionsstaterna skall vidta lämpliga nationella, bilaterala och multilaterala åtgärder för att förhindra bortförande och försäljning av eller handel med barn för varje ändamål och i varje form.

Artikel 36

Konventionsstaterna skall skydda barnet mot alla andra former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende.

Artikel 37

Konventionsstaterna skall säkerställa att

- (a) inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Varken dödsstraff eller livstids fängelse utan möjlighet till frigivning får ådömas brott som begåtts av personer under 18 års ålder;
- (b) inget barn får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Gripande, anhållande, häktning, fängslande eller andra

former av frihetsberövande av ett barn skall ske i enlighet med lag och får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid;

(c) varje frihetsberövat barn skall behandlas humant och med respekt för människans inneboende värdighet och på ett sätt som beaktar behoven hos personer i dess ålder. Särskilt skall varje frihetsberövat barn hållas åtskilt från vuxna, om det inte anses vara till barnets bästa att inte göra detta och skall, utom i undantagsfall, ha rätt att hålla kontakt med sin familj genom brevväxling och besök;

(d) varje frihetsberövat barn skall ha rätt att snarast få tillgång till såväl juridiskt biträde och annan lämplig hjälp som rätt att få lagligheten i sitt frihetsberövande prövad av en domstol eller annan behörig, oberoende och opartisk myndighet samt rätt till ett snabbt beslut i saken.

Artikel 38

1. Konventionsstaterna åtar sig att respektera och säkerställa respekt för regler i internationell humanitär rätt som är tillämpliga på dem i väpnade konflikter och som är relevanta för barnet.

2. Konventionsstaterna skall vidta alla tänkbara åtgärder för att säkerställa att personer som inte uppnått 15 års ålder inte deltar direkt i fientligheter.

3. Konventionsstaterna skall avstå från att rekrytera en person som inte har uppnått 15 års ålder till sina väpnade styrkor. Då rekrytering sker bland personer som fyllt 15 men inte 18 år, skall konventionsstaterna sträva efter att i första hand rekrytera dem som är äldst.

4 Konventionsstaterna skall i enlighet med sina åtaganden enligt internationell humanitär rätt att skydda civilbefolkningen i väpnade konflikter vidta alla tänkbara åtgärder för att säkerställa skydd och vård av barn som berörs av en väpnad konflikt.

Artikel 39

Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att främja fysisk och psykisk rehabilitering samt social återanpassning av ett barn som utsatts för någon form av vanvård, utnyttjande eller övergrepp; tortyr eller någon annan form av grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning; eller väpnade konflikter. Sådan rehabilitering och sådan återanpassning skall äga rum i en miljö som befrämjar barnets hälsa, självrespekt och värdighet.

Artikel 40

1. Konventionsstaterna erkänner rätten för varje barn som misstänks eller åtalas för eller befunnits skyldigt att ha begått brott att behandlas på ett sätt som främjar barnets känsla för värdighet och värde, som stärker barnets respekt för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och som tar hänsyn till barnets ålder och önskvärdheten att främja att barnet återanpassas och tar på sig en konstruktiv roll i samhället.

2. För detta ändamål och med beaktande av tillämpliga bestämmelser i internationella instrument skall konventionsstaterna särskilt säkerställa att,

(a) inget barn skall misstänkas för eller åtalas för eller befinnas skyldigt att ha begått brott på grund av en handling eller underlåtenhet som inte var förbjuden enligt nationell eller internationell rätt vid den tidpunkt då den begicks;

(b) varje barn som misstänks eller åtalas för att ha begått brott skall ha åtminstone följande garantier:

(i) att betraktas som oskyldigt innan barnets skuld blivit lagligen fastställd;

(ii) att snarast och direkt underrättas om anklagelserna mot sig och, om lämpligt, genom sina föräldrar eller vårdnadshavare och att få juridiskt biträde eller annan lämplig hjälp vid förberedelse och framläggande av sitt försvar;

(iii) att få saken avgjord utan dröjsmål av en behörig, oberoende och opartisk myndighet eller rättskipande organ i en opartisk förhandling enligt lag och i närvaro av juridiskt eller annat lämpligt biträde och, såvida det inte anses strida mot barnets bästa, särskilt med beaktande av barnets ålder eller situation, barnets föräldrar eller vårdnadshavare;

(iv) att inte tvingas att avge vittnesmål eller erkänna sig skyldig; att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot barnet samt att på lika villkor för egen räkning få vittnen inkallade och förhörda;

(v) att, om barnet anses ha begått brott, få detta beslut och beslut om åtgärder till följd därav omprövade av en högre behörig, oberoende och opartisk myndighet eller rättskipande organ enligt lag;

(vi) att utan kostnad få hjälp av tolk, om barnet inte kan förstå eller tala det språk som används;

(vii) att få sitt privatliv till fullo respekterat under alla stadier i förfarandet.

3. Konventionsstaterna skall söka främja införandet av lagar och förfaranden samt upprättandet av myndigheter och institutioner som är speciellt anpassade för barn som misstänks eller åtalas för eller befinnes skyldiga att ha begått brott och skall särskilt,

(a) fastställa en lägsta straffbarhetsålder;

(b) vidta åtgärder, då så är lämpligt och önskvärt, för behandling av barn under denna ålder utan att använda domstolsförfarande, under förutsättning att mänskliga rättigheter och rättsligt skydd till fullo respekteras.

4. Olika åtgärder som t ex vård, ledning och föreskrifter om till sin rådgivning, övervakning, vård i fosterhem, program för allmän utbildning och yrkesutbildning och andra alternativ till anstaltsvård skall finnas tillgängliga för att säkerställa att barn behandlas på ett sätt som är lämpligt för deras välfärd och är rimligt både med hänsyn till deras personliga förhållanden och till brottet.

Artikel 41

Ingenting i denna konvention skall inverka på bestämmelser som går längre vad gäller att förverkliga barnets rättigheter och som kan finnas i

(a) en konventionsstats lagstiftning; eller

(b) för den staten gällande internationell rätt.

Artikel 42

Konventionsstaterna åtar sig att genom lämpliga och aktiva åtgärder göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland såväl vuxna som barn.

Artikel 43

1. För att granska de framsteg som gjorts av konventionsstaterna i fråga om förverkligandet av skyldigheter enligt denna konvention skall en kommitté för barnets rättigheter upprättas, vilken skall utföra de uppgifter som föreskrivs i det följande.

2. Kommittén skall vara sammansatt av tio experter med högt moraliskt anseende och erkänd sakkunskap på det område som denna konvention omfattar.

3. Kommitténs medlemmar skall väljas av konventionsstaterna bland deras medborgare och skall tjänstgöra i sin personliga egenskap, varvid avseende skall fästas vid en rättvis geografisk fördelning och de viktigaste rättssystemen.

4. Det första valet till kommittén skall hållas senast sex månader efter dagen för denna konventions ikraftträdande och därefter vart- annat år. Senast fyra månader före dagen för varje val skall Förenta nationernas generalsekreterare skriftligen uppmana konventionsstaterna att inom två månader inkomma med sina förslag. Generalsekreteraren skall sedan upprätta och till konventionsstaterna överlämna en förteckning i alfabetisk ordning över samtliga föreslagna personer och ange vilka konventionsstater som föreslagit dem.

5. Val skall hållas vid möten med konventionsstaterna, som sammankallats av Förenta nationernas generalsekreterare, i Förenta nationernas högkvarter. Vid dessa möten, som är beslutsmässiga när två tredjedelar av konventionsstaterna är

närvarande, skall de kandidater inväljas i kommittén som uppnår det högsta antalet röster och absolut majoritet av de närvarande och röstande konventionsstaternas röster.

6. Kommitténs medlemmar skall väljas för en tid av fyra år. De kan återväljas, om de föreslagits till återval. För fem av de medlemmar som utsetts vid det första valet skall mandattiden utlöpa efter två år. Omedelbart efter det första valet skall namnen på dessa fem medlemmar utses genom lottdragning av ordföranden vid mötet.

7. Om en kommittémedlem avlider eller avsäger sig sitt uppdrag eller förklarar att han eller hon av någon annan anledning inte längre kan fullgöra sitt uppdrag inom kommittén, skall den konventionsstat som föreslog medlemmen, med förbehåll för kommitténs godkännande, utse en annan expert bland sina medborgare, som skall inneha uppdraget under återstoden av mandattiden.

8. Kommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

9. Kommittén skall välja sitt presidium för en tvåårsperiod.

10. Kommitténs möten skall vanligtvis hållas i Förenta nationernas högkvarter eller på annan lämplig plats, som kommittén bestämmer. Kommittén skall i regel sammanträda varje år. Kommittémötenas längd skall bestämmas och om det är nödvändigt, omprövas vid möte med konventionsstaterna, med förbehåll för generalförsamlingens godkännande.

11. Förenta nationernas generalsekreterare skall tillhandahålla erforderlig personal och övriga resurser för att möjliggöra för kommittén att effektivt utföra sitt uppdrag enligt denna konvention. 12. Medlemmarna av den enligt denna konvention upprättade kommittén skall med godkännande av generalförsamlingen erhålla ersättning från Förenta nationerna på sådana villkor som generalförsamlingen beslutar.

Artikel 44

1. Konventionsstaterna åtar sig att genom Förenta nationernas generalsekreterare avge rapporter till kommittén om de åtgärder som de vidtagit för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention och de framsteg som gjorts i fråga om åtnjutandet av dessa rättigheter:

(a) inom två år efter konventionens ikraftträdande för den berörda staten,

(b) därefter vart femte år.

2. Rapporter enligt denna artikel skall ange eventuella förhållanden och svårigheter som påverkar i vilken utsträckning åtagandena enligt denna konvention har uppfyllts. Rapporterna skall även innehålla tillräcklig information för att ge kommittén en god uppfattning om genomförandet av konventionens bestämmelser i det berörda landet.

3. En konventionsstat som har tillställt kommittén en utförlig första rapport behöver inte i sina följande rapporter, som avges enligt punkt 1 (b) i denna konvention, upprepa tidigare lämnad grundläggande information.

4. Kommittén kan begära ytterligare information från konventionsstaterna om genomförandet av konventionens bestämmelser.

5. Kommittén skall vartannat år genom ekonomiska och sociala rådet tillställa generalförsamlingen rapporter om sin verksamhet.

6. Konventionsstaterna skall göra sina rapporter allmänt tillgängliga för allmänheten i sina respektive länder.

Artikel 45

För att främja ett effektivt genomförande av konventionens bestämmelser och internationellt samarbete på det område som konventionen avser gäller följande:

(a) Fackorganen, FN:s barnfond och andra FN-organ skall ha rätt att vara representerade vid granskningen av genomförandet av sådana bestämmelser i denna konvention som faller inom ramen för deras mandat. Kommittén kan

inbjuda kompetenta organ och organisationer, som den finner lämpligt, att komma med expertråd angående genomförandet av konventionen på områden som faller inom ramen för deras respektive verksamhetsområden. Kommittén kan inbjuda fackorganen, FN:s barnfond och andra FN-organ att inlämna rapporter om konventionens tillämpning inom området som faller inom ramen för deras verksamhet;

(b) kommittén skall, såsom den finner lämpligt, till fackorganen, FN:s barnfond och andra kompetenta organ och organisationer överlämna rapporter från konventionsstaterna som innehåller en begäran om eller anger behov av teknisk rådgivning eller tekniskt bistånd jämte kommitténs synpunkter och eventuella förslag beträffande sådan begäran eller sådant behov;

(c) Kommittén kan rekommendera generalförsamlingen att framställa en begäran till generalsekreteraren om att för kommitténs räkning företa studier angående särskilda frågor som rör barnets rättigheter;

(d) Kommittén kan avge förslag och allmänna rekommendationer på grundval av den information som erhållits enligt artiklarna 44 och 45 i denna konvention. Sådana förslag och allmänna rekommendationer skall tillställas varje konventionsstat som berörs samt rapporteras till generalförsamlingen tillsammans med eventuella kommentarer från konventionsstaterna.

Artikel 46

Denna konvention skall vara öppen för undertecknande av alla stater.

Artikel 47

Denna konvention skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 48

Denna konvention skall förbli öppen för anslutning av vilken stat som helst. Anslutningsinstrumenten skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 49

1. Denna konvention träder i kraft den trettionde dagen efter dagen för deponeringen av det tjugonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet hos Förenta nationernas generalsekreterare.

2. I förhållande till varje stat som ratificerar eller ansluter sig till konventionen efter deponeringen av det tjugonde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet träder konventionen i kraft den trettionde dagen efter det att en sådan stat deponerat sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument.

Artikel 50

1. En konventionsstat kan föreslå en ändring av konventionen och överlämna förslaget till Förenta nationernas generalsekreterare. Generalsekreteraren skall sedan översända ändringsförslaget till konventionsstaterna med en begäran om att dessa anger om de tillstyrker att en konferens med konventionsstaterna sammankallas för att behandla och rösta om förslagen. Om minst en tredjedel av staterna inom fyra månader efter förslagets översändande tillstyrker en sådan konferens, skall generalsekreteraren sammankalla konferensen i Förenta nationernas regi. Ändringsförslag som antagits av en majoritet av de vid konferensen närvarande och röstande konventionsstaterna skall underställas generalförsamlingen för godkännande.

2. En ändring som antagits enligt punkt (1) i denna artikel träder i kraft när den har godkänts av Förenta nationernas general-församling och antagits av konventionsstaterna med två tredjedels majoritet.

3. När en ändring träder i kraft skall den vara bindande för de konventionsstater som har antagit den, medan övriga konventions-stater fortfarande är bundna av bestämmelserna i denna konvention och eventuella tidigare ändringar, som de antagit.

Artikel 51

1. Förenta nationernas generalsekreterare skall motta och till alla stater sända texten till reservationer som staterna gjort vid ratifikationen eller anslutningen.

2. En reservation som strider mot denna konventions ändamål och syfte skall inte tillåtas.

3. Reservationer kan återtas vid vilken tidpunkt som helst genom notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare, som därefter skall underrätta alla stater. Notifikationen skall gälla från den dag då den mottogs av generalsekreteraren

Artikel 52

En konventionsstat kan säga upp denna konvention genom skriftlig notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då notifikationen mottogs av generalsekreteraren.

Artikel 53

Förenta nationernas generalsekreterare utses till depositarie för denna konvention.

Artikel 54

Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter har lika giltighet, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. Till bekräftelse härav har undertecknade ombud, därtill vederbörligen befullmäktigade av sina respektive regeringar, undertecknat denna konvention.

Ordförklaringar. Begrepp i rasismdebatten

1. Rasism. Bygger på det förlegade synsättet att mänskligheten består av olika raser och där de olika raserna har olika värde.
2. Främlingsfientlighet, xenofobi. Uttryck för irrationell rädsla och fientlig attityd mot personer av annat ursprung. Främlingsrädsla.
3. Etnisk diskriminering. Särbehandling som direkt eller indirekt missgynnar, kränker och/eller begränsar individens handlingsutrymme och valmöjligheter. Särbehandlingen går ut på att indela, åtskilja och värdera individer eller grupper. Etnisk diskriminering förekommer även inom de grupper som enligt rasistiska principer är enhetliga. Jfr kriget på Balkan där grannar som enligt det förlegade rasbegreppet ställdes mot varandra för att de tillhörde olika etniska grupper. (t ex serber och kroater)
4. Etnisk boendesegregation. Förr talade man om ghetton. Områden där folk av viss etnicitet tvingades bosätta sig.
5. Instruktionell/strukturell rasism. Ofta osynliga handlingsmönster gynnar individer och grupper från majoritetssamhället och utgör hinder för minoritets- och immigrantgruppernas deltagande i samhällslivet.
6. Kulturrasism Rasism riktad mot hela kulturgrupper.
7. Vardagsrasism. Alldagliga situationer som omvandlas till rasistiska situationer. När ”vanligt folk” reagerar mot andra människor som om de vore mindre värda på grund av ”ras, kulturell eller etnisk tillhörighet”. Utövas oftast av folk som tror att rasister är sådana som bor någonannanstans. Mantra: ”Jag är ingen rasist, men...”
8. Nazism och nynazism. Eg Nationalsocialism. Nazist är ursprungligen ett nedvärderande ord för nationalsocialism, men är i dag allmänt vedertaget. Politisk ideologi som uppstod i Tyskland 1920. Ursprungligen uttryck för extrem tysk nationalism uttryckt i 25 punkter. De centrala var: Lebensraum, rätten för Tyskland att expandera på andra staters bekostnad. Heim ins Reich, Rätten för Tyskland att inkorporera alla tysktalande områden med Tyska riket. Antisemitism, inga medborgerliga rättigheter till judar. Totalitarism, den parlamentariska demokratin ersätts av den skandinaviska ledarprincipen, dvs en ledare. Stopp för invandringen i Tyskland. Den nazistiska rasläran ledde direkt till Förintelsen, en industriell avrättning av judar, zigenare, förståndshandikappade, Jehovas vittnen och andra ”icke-rena” element. Idéerna influerade – och influerar skrämmande nog – rörelser i andra länder. Även i länder där befolkningen av tyska nazister ansågs som lägre stående, t ex Ryssland. Där fenomenet blossar upp idag benäms det vanligen nynazism.
9. Vit Makt En internationell högerextrem rörelse som står nynazismen nära. I Sverige är sekter som VAM, (Vitt ariskt motstånd) och Svenska Motståndsrörelsen delar av Vit Makt rörelsen. Som namnet antyder anser man att ”den vita rasen” är överlägsen. Vit Maktrörelsen har också kontakter med bl a Ku Klux Klan
10. Hatbrott. Brott motiverade av hat och fientlighet mot vissa grupper av människor på grund av etnicitet, nationalitet, religion, kön, sexuell läggning eller handikapp.
11. Stereotyper. Den inre bild vi skapar av en grupp och dess medlemmar. Ofta byggd på grava generaliseringar. Exempel på stereotyper: blondiner, invandrare, idioter, veganer, politiker. Används ofta i rasistiska och diskriminerade sammanhang. ”Det vet man ju hur kommunalarbetare är...”
12. Fördomar. En negativ attityd mot individer av en viss grupp, enbart grundade på att individen tillhör gruppen

i fråga. Ursprunglig betydelse är *dom före*, dvs man har dömt en individ utifrån förutfattade meningar, inte fakta. Afrikaner har t ex inte rytmen i blodet. Många är uppväxta i kulturer där rytminstrument är viktiga, men det betyder inte att de har någon specifik rytm-gen.

13. Etnocentrism. När man sätter den egna kulturen i centrum och betraktar och bedömer världen utifrån sin egen position och som om just den är världens centrum.

Globaliseringsdiskussionen är t ex i stora drag etnocentrisk, då den utgår från västvärldens begreppsvärld.

14. Stigmatisering. Ursprungligen handlar stigmatisering om att kroppen utan förklaring får blödande sår som liknar de Jesus fick på korset. I dag kallar man också social stämpling för stigmatisering, d v s uppfattningen att områden eller människor som fått en låg status stigmatiseras och därmed får sämre livschanser och mindre makt över sitt liv.

15. Islamofobi. Rädsla och fientlighet för religionen islam och dess anhängare. Överdrivna föreställningar om att islam är en religion som leder till negativa beteenden och att muslimers närvaro i ett samhälle utgör en fara. Precis som inom anti-semitismen förekommer vanföreställningen om en världsomspännande islamistisk konspiration.

16. Anti-semitism. Fientlighet mot judendomen och judar. Grundbult i bl a nazismen. Antisemitismens rötter står att finna i kristendomen, där judarna länge framställdes som Jesu mördare. Viktigt i det sammanhanget är att påpeka att den bilden inte har stöd i bibeln. (Och faktum är att enligt biblisk historia var det romarna som dödade Jesus. Judarnas roll i historien var att de benådade en annan man (Barabbas) istället för Jesus) Judarna var förföljda redan innan det, då de bara dyrkade en gud och därmed var ett hot mot grannländernas religioner. I högerextrema kretsar pratar man än idag ofta om en judisk sammansvärjning för att krossa västerlandet som vi känner det. En vanföreställning med mer än två tusen år på nacken.

Ordet i sig är fö en märklig konstruktion. Det finns nämligen inga semiter. Det finns semitiska språk och dessa talas av såväl judar som araber t ex.

17. Homofobi. Negativa känslor och attityder gentemot homosexuella och homosexualitet. Inkluderar numer även rädsla för otydliga könsgränser, d v s mot t ex transsexuella och bisexuella.

18. Anti-ziganism. Negativa känslor och attityder mot romer. Grunden för hatet har många gemensamma drag med anti-semitismen, rädslan för det okända och avvikande.

19. Etnicitet. Identifikation med och känsla av tillhörighet till en grupp som definierar sig själv i kulturella termer.

20. Kultur. En uppsättning värderingar, ritualer, traditioner och sedvänjor som skapas av människor för att förstå, tolka och ge mening i världen.

21. Nationalism. Politisk ideologi eller princip som säger att stat och nation bör sammanfalla, d v s att statens gränser skall överensstämma med en befolknings geografiska utsträckning.

22. Nation. Ett kollektiv av människor som förenas av gemensamma faktorer såsom språk, religion, etnicitet, historia, kultur, traditioner och sociala normer.

23. Etnopluralism. Nytt påfund inom extremhögern för att delvis dölja de rasistiska undertonerna i sitt budskap. Används bl a flitigt av Nationaldemokraterna. Enligt etnopluralismen är ingen "ras" eller etnisk grupp mer värdefull än någon annan, men de måste leva åtskilda för att undvika genetisk och kulturell blandning. M a o i princip en fortsättning av det sydafrikanska apartheidtänkandet.

24 Apartheid. Politik som kännetecknas av genomförd rasåtskillnad och i praktiken svår diskriminering av icke-vita.

25. Assimilering/assimilation. Den process genom vilken en grupps kulturella särart utplånas eller överges för att man ska anpassa sig till majoritetssamhället.

26. Segregation. Åtskiljande av befolkningsgrupper på grund av etnicitet, religion, hudfärg eller ekonomiska förhållanden.
27. Invandrare. Utrikes född person eller utländsk medborgare som flyttat från ett land för att bosätta sig i ett annat, permanent eller temporärt.
28. Flykting. Person som lämnat sitt hemland och inte kan återvända dit på grund av fruktan för förföljelse beroende på ras, nationalitet, etnicitet eller politisk uppfattning.
29. Kvotflykting. Person som genom organiserad överföring kommer till ett asylland inom ramen för dess flyktingkvot, med rätt att bosätta sig där permanent.
30. Asyl. En flykting som får skydd på en stats territorium, även på ambassader, sägs få asyl. Den som söker asyl kallas asylsökande. En asylsökande kan tvingas lämna landet innan frågan om han eller hon har skydd i ett land eller det av andra skäl är uppenbart att personen saknar behov av skydd.
31. Hets mot folkgrupp. Brott enligt brottsbalken. Kan också begås som tryckfrihetsbrott. Brottet begås om man uppsåtligt i uttalanden eller annat meddelande som sprids, hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, religion eller sexuell läggning. Som spridning anses att hotet skett offentligt, alltså även vid föreningsmöten eller på arbetsplatsen. Straffet är fängelse i högst två år eller vid ringa brott böter.
32. Integration. Ett sätt att få invandrare och flyktingar att anpassa sig till ett nytt land utan att ge upp alla sina särdrag.
33. Mångkulturalism. Förekommer att många olika kulturer och kulturyttringar i positiv samverkan.
34. Olaga diskriminering. Förbud mot diskriminering på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, sexuell läggning eller trosbekännelse. Lagen omfattar inte det som sker i privata sammanhang och inte heller i arbetslivet. I det senare fallet gäller en annan lag, lagen mot etnisk diskriminering i arbetslivet
35. Uppvigling. Den som hotar människor i tidningar eller på annat offentligt sätt kan också åtalas för uppvigling
36. Diskriminering. Diskriminering är en form av särbehandling som missgynnar enskilda, eller grupper, på grund av deras kön (man eller kvinna) sexuella läggning (t ex homo- eller heterosexuell) eller födelseort (t ex svenskar eller invandrare).
37. Revisionist. Eg Historierevisionism. Avvikelse från vedertagna uppfattningar inom historisk forskning. Idag förknippas vi revisionismen mest med så kallade historiker som förnekar Förntelsen, men ursprungligen var det ett uttryck för omtolkning av Marx ursprungliga teori. Dagens revisionister kallas också post-revisionister och återfinns i allmänhet på den extrema högerskalan politiskt. Skillnaden mellan de ursprungliga revisionisterna – vars arbete bl a låg till grunden för socialdemokratin – och postrevisionisterna är att de senare, dvs de som är aktiva i dag inte analyserar faktiska saker och händelseförlopp utan utgår från uppfattningen att Förntelsen inte ägt rum och försvarar denna ståndpunkt. Detta oavsett om vedertagna historiska fakta måste döljas, förnekas eller förtigas.
38. Fascism. Fascism är i första hand en politisk rörelse grundad av Benito Mussolini, den italienske diktatorn. Används ibland som gruppbenämning på nazi-anstrukna grupper. Fascismen saknade – till skillnad från andra politiska rörelser – en genomarbetad ideologi. Den hyllade handling och instinkt före förnuft. Rasism kom sent in i den fascistiska ideologin, möjligen som en eftergift för att få tyskt stöd under andra världskriget. Fascismen betonar en stark stat. Ledd av en stark ledare, vars vilja betraktades som lagens källa. Ekonomiskt ville ha ett effektivt privat näringsliv som dock helt skulle underordnas statens och fackföreningarnas intresse (!)

39. AFA, antifascistisk aktion. Ett landsomfattande nätverk som anser att fascismen bör bekämpas med alla medel, även våld. Har under åren dragit till sig rena våldsverkare utan ideologisk grund.

40. Utomparlamentarisk. Politiska aktioner utanför det parlamentariska systemet. Kan vara både legala, som fredliga demonstrationer, och illegala som sabotage, våldsutövning etc.

41. Oparlamentarisk. Strider mot demokratisk sed i parlamentet (riksdagen).

42. Sionism. Politisk strävan att åstadkomma judarnas återvändande till Eretz Yisrael, landet Israel.

43. Arier. Person med nordiska rasegenskaper som blondhet, högväxthet osv. enligt nazistisk terminologi. Enligt nazistisk mytologi ett renrasigt urfolk från Indien. Några arier som folkstam har dock aldrig funnits. Begreppet har innan det blev nazistiskt infekterat använts om en grupp inom den indoeuropeiska språkgruppen.

”Var och en är berättigad till alla de rättigheter och friheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt.”

Artikel 2 FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Exempel på uttryck och symboler som förekommer bland främlingsfientliga grupper.

Totenkopf eller dödskallen användes som symbol för Waffen SS-förbandet Totenkopf, vilka var ansvariga för de nazityska koncentrations- och utrotningslägren. Symbolen användes dock redan på 1700-talet av preussiska husarregementen under Fredrik den Store. Symbolen användes även av tyska specialförband, som granat- och pansarförband samt Stormtrupperna, under Första Världskriget.

Symbolen är utbredd även bland dagens nazister och används bland annat av terror-gruppen Combat 18. Märket finns att köpa hos de flesta vit makt-företag i form av rockmärken eller ringar.

Idag är dödskallen också ett vanligt attribut bland andra ungdomsgrupper, utan någon politisk koppling överhuvudtaget.

Livsrunan eller Livets träd, som den också kallas, användes av Waffen SS som en symbol för livet, bland annat i samband med födelseannonser för SS-mäns barn. Symbolen härstammar från runalfabetet där den går under namnet Algiz. Livsrunan förekommer också upp och nedvänd och symboliserar då döden.

Livsrunan används även idag i samband med födelseannonser i olika nazistiska tidsskrifter. Som en symbolisk rit har man vid flera tillfällen satt eld på en i trä uppbyggd livsruna.

Dödsrunan är den symbol som användes för att hedra döda SS-män.

Idag ser man ofta både livsrunan och dödsrunan tillsammans, exempelvis som symboler på olika nazistiska tidsskrifter. Symbolen förekommer fortfarande för att hedra avlidna nazister.

Odalrunan är den sista bokstaven i det germanska runalfabetet och är en av de allra viktigaste och mest spridda symbolerna i den nazistiska rörelsen. Odal är en äldre beteckning för full äganderätt, alltså detsamma som så kallad odaljord. Odaljorden brukades av en oberoende bonde, en så kallad odalbonde eller odalman, som ägde sin jord med full äganderätt. Nazisterna använde odalrunan som symbol för det tyska uttrycket "Blut und Boden" (Blod och Jord), alltså tron på att människorna och jorden de befolkar har ett själsligt samband.

Sigrunan eller segerrunan är bokstaven S i det germanska runalfabetet. Den var en symbol för solens kraft, striden och segern. Symbolen användes istället för bokstaven S, ibland annat Waffen SS emblem.

Symbolen används även av dagens nazister istället för bokstaven S.

Hakkorset eller swastikan är den nazistiska symbolen utöver alla andra. Den är en uråldrig symbol, som funnits i många olika kulturer världen över. Namnet swastika är sanskrit och betyder ”det är väl” och tecknet tolkas då som en symbol för liv och lycka. Men tecknets innebörd har varierat mycket genom tiderna. I Kina var hakkorset en symbol för väderstrecken, i Indien var dess fyra armar en symbol för de fyra nivåerna - gudarna, människorna, djuren och den underjordiska världen. I hinduismen var tecknet bland annat en symbol för den ariske guden Dyaus.

Vid ett parti-möte i Nürnberg, i mitten av 1930-talet, inviger Hitler NSDAP:s nya partiflagga med hakkorset, han smeker den ömt med ena handen samtidigt som han med den andra griper tag i Blutefahne. (Blutefahne var flaggan som användes vid nazisternas misslyckade statskupp 1923, den så kallade ölkällarkuppen i München. Enligt nazisterna var den full av blod och kulhål från stupade nazister.)

Hakkorset används av de flesta moderna nazistgrupper, exempelvis har Nationalsocialistisk Front hakkorset vid sidan av sitt namn.

Hjulkorset är en variant av hakkorset och solkorset och symboliserar solen. Det användes av SS-divisionerna Wiking och Nordland, vilka bestod av frivilliga från Holland, Norge, Danmark och Sverige. Divisionerna tjänstgjorde bland annat på östfronten och i Kroatien.

Järnkorset är ursprungligen en tysk medalj, vilken instiftades 1813 av kung Friedrich Wilhelm III av Preussen. 1939 instiftade Hitler en nazistisk variant av järnkorset, som sedan delades ut till soldater för tapperhet i strid.

Används av vissa helt utan politiska undertoner, men då utan hakkorset som den här varianten.

Solhjulet är en av människans äldsta symboler och det har funnits representerat i de flesta gamla kulturer. Det består av ett ringformigt tecken med ett inskrivet kors i. Symbolen är vanligt förekommande på

hällristningar och tros då vara en slags förenklade vagnsbilder, alltså inte tecken för soldyrkan.

I den nazistiska arkeologin omgärdades solhjulet med diverse mytiska föreställningar, bland annat påstods att solhjulen på hällristningarna skulle vara en slags soldyrkans-symboler. Solhjulet används frekvent av dagens nazister, exempelvis av Nordiska Rikspartiet, av den nazistiska fånghjälpsorganisationen Gula Korset och av det nationalistiska rockbandet Ultima Thule. Danska nazister brukar runt midsommartid fira en så kallad Solfest.

Triskelion är en trebent variant av hakkorset, som har sitt ursprung i den grekiska kulturen. Den tros ha symboliserat en rörelse, exempelvis tidens gång eller en rörelse av en himlakropp.

Den flamländska Waffen SS-divisionen Vlaandaren, använde Triskelion som sin symbol. Triskelion används numera som symbol för det sydafrikanska AWB - Afrikandernas Motståndsrörelse - en militant, rasistisk rörelse som motsätter sig upplösning av apartheid-systemet. Organisationen bildades 1973 och har mängder av vålds- och terroråd mot svarta på sitt samvete.

Triskelion används också av Blood and Honour, samt av vit makt-bandet Triskelion.

Varghaken antas vara en gammal hednisk symbol och var enligt teorin en forntida magisk, försvarssymbol mot varulvar. Men den påstås även vara ett gammalt fångstredskap för vargar. Varghaken användes av SS-frivilliga i Holland, exempelvis av Waffen SS-divisionen Landstorm Nederland och av SS-divisionerna Polizei och Das Reich.

I Sverige användes varghaken av den nazistiska organisationen VAM - Vitt Ariskt Motstånd, som bildades 1991. Gruppen använde varghaken, tillsammans med ett stående svärd, som sitt emblem. Varghaken används även av Anti-Afa, som kartlägger antinazister samt av tidningen Info 14.

SA är symbolen för det tyska nazistpartiets Sturmabteilung (Stormavdelning), som bildades 1921 av NSDAP:s gatuaktivister. SA växte snabbt till en massorganisation och agerade vakter på nazistpartiets möten, startade gatukravaller och genomförde ett stort antal terroråd och kampanjer mot de tyska judarna och andra oliktankande.

1934 mördades ledningen för SA, i det som sedermera kom att kallas ”de långa knivarnas natt” och SA kom att förpassas till en undanskymd roll (anledningen var en maktkamp inom det tyska nazistpartiet, hur vida man skulle vara en arbetarorganisation). SA och den så kallade tredje positionen eller nazism med vänsterprofil, har i modern tid fungerat som inspirationskälla för italienska neofascister.

I Sverige har främst två grupper använt sig av SA-symbolen. Dels Westra Aros SA, från Västerås, dels Smålands SA.

I Westra Aros SA ingick den nazist, som med 64 knivhugg mördade hockeyspelaren Peter Karlsson på öppen gata i Västerås 1995. I Smålands SA ingick en av Malexander-mördarna.

Örnen är en av heraldikens vanligast förekommande figurer. På grund av sitt skarpa utseende kom den att symbolisera styrka och djärvhet. Örnen var en symbol för den tyska staten, men även kejsardömet Österrike-Ungern använde örnen, då en så kallad dubbelörn, i sitt vapen. Nazi-Tyskland använde örnen tillsammans med ett hakkors som sin symbol.

Vit makt-näven är nazisternas motsvarighet till Black Power-rörelsens knutna näve. Näven lanserades först av den internationella skinheadrörelsen och har även kommit att bli en symbol för vit makt-musik. Detta är i sin tur en ren stöld från vänsterrörelsen "Rock against Racism" som uppstod i Storbritannien under 70-talet, och ursprunget är givetvis den kommunistiska och socialistiska symbolen för kamp.

18

88

14

311

I takt med att flera av de vanliga nazistiska symbolerna har blivit förbjudna att bära (ett hakkors betecknas idag som hets mot folkgrupp) eller helt enkelt för besvärande att använda, har siffersymbolerna fått en framträdande roll.

Principen är enkel, och precis som med symbolerna enkelt gångbara internationellt. Siffrorna ersätter en bokstav i alfabetet, siffran 1 står för A osv. Bland de vanligaste koderna finns naturligtvis 18 (AH), som står för Adolf Hitler och 88 (HH) som står för heil Hitler. Där finns också siffran 14, som står för de 14 orden. De 14 orden (we must secure the existance of our race and a future for white children) myntades av den amerikanske nazisten David Lane som sitter i fängelse på livstid för mordet på den judiske radioprataren Alan Berg.

311 står för den elfte bokstaven i alfabetet upprepad tre gånger, dvs KKK, förkortning av Ku Klux Klan

Det keltiska korset har kristna medeltida anor från Irland och Skottland.

Symbolen är vanligt förekommande även hos dagens nazister, bland annat inom vit makt-musiken, men används också i rent opolitiska sammanhang. I Sverige används symbolen bland annat av diakonin.

Torshammaren eller Mjölner, var åskguden Tors vapen i den nordiska mytologin. Torshammaren är vanligt förekommande bland dagens nazister, som symbolen för styrka. Men det bör poängteras att den även bärs som smycke av ungdomar som inte har något med nazismen att göra.

Gripen är en gammal heraldisk fantasifigur, med huvud, framben och vingar som en örn och med bakben och svans av ett lejon. Gripen finns bland annat i Östergötlands landskapsvapen. Gripen används även som symbol av dagens nazister. Östgöta NS och Svenska Motståndsrörelsen har Gripen i sitt emblem.

Spindelnätet används av rasister som dömts till fängelse, och på vissa platser, av rasister som dödat någon som "förtjänat" det. Det finns dock många som tatueringar in det enbart för att de tycker att det är snyggt.

Skinskallenäven. Används av den rasistiska delen av skinheadrörelsen. Skinheadrörelsen är uppdelad i en rasistisk och en socialistisk inriktning, så här får man inte döma hunden efter brist på hår....

Ku Klux Klans symbol.

Symbolen för Aryan Nations, amerikansk nynazistisk organisation som inspirerat bl a den kriminella organisationen Ariska Brödraskapet.

Förkortningar.

RAHOWA

RAHOWA står för Racial Holy War (Heligt RasKrig), vilket indikerar tron på att det kommer att utbryta ett stort krig mellan raserna där "arierna" segrar vilket leder till "arisk" dominans i världen. Man anser sig vidare ha Gud på sin sida, och därför skall man segra.

ZOG/JOG

ZOG står för Zionist Occupation Government, och betydelsen är en tro på att judarna ockuperar och kontrollerar regeringen och media. JOG betyder Jewish-Occupied Government och betyder samma sak. Symbolen återfinns ofta i en cirkel med ett streck över; en förbudssymbol.

SWP

SWP står för Supreme White Power, vilket är den ideologiska grunden för de vita rasisternas tro.

WPWW

WPWW står för White Pride World Wide. och används bl.a. som en hälsning mellan rasister världen över.

CI

CI står för Christian Identity, och står för identitetskyrkans budskap om att den "ariska rasen" är Guds utvalda folk, att judarna är satans barn samt att andra, icke-vita raser, är smutsfolk, lägre än djur, utan själ.

UAO

UAO betyder "United As One", och står för behovet av en enad front för den vita rasens bevarande.

DOC

DOC betyder Disciples of Christ (Kristi lärjungar), och är namnet på en fiktiv grupp skinheads i filmen American history X. Numera låter vissa rasistiska skinheads tatuera in DOC för att hedra rasisterna i Am. History X.

UEHE

UEHE står för tyska Waffen-SS-mottot "Unsere Ehre Heisst Treue", vilket på svenska betyder "Vår ära är lojalitet". Det återfinns ibland på banderoller vid Waffen-SSveteraners möten. Numera används det även ofta av nynazister för att visa sin tillhörighet till den rasistiska rörelsen.